

Paradox všemohoucnosti

Když lidé vidí zkázu v Gaze, často vyvstává otázka: *Pokud je Bůh všemohoucí, proč to dovo-luje?* Jde o starodávny problém zla, zotřené obrazy dětí pohřbených pod troskami a rodin truchlících nad ztrátami příliš velkými na pojmenování. Filozofové kdysi problém formulo-vali abstraktně: *Může Bůh stvořit kámen tak těžký, že ho sám nemůže zvednout?* V Gaze už pa-radox není akademický. Je hmatatelný. Pokud Bůh může zastavit zabíjení, proč to neudělá?

Korán a širší abrahámovská tradice nabízejí překvapivou odpověď: Bůh nejedná způso-bem, který by odporoval jeho vlastním zjeveným zásadám. Jeho moc je neomezená, ale jeho spravedlnost je zásadová. Všemohoucí není tyran, který ohýbá morálku podle své vůle; spíše chce pouze to, co je v souladu se spravedlností a milosrdenstvím, které prohlá-sil. Toto je **paradox všemohoucnosti**: Boží síla se projevuje ne v porušování vlastních zá-konů, ale v jejich dodržování, i když to znamená, že lidské zlo zůstává nezkroceno.

Božské sebeomezení: Cena konzistence

Korán prohlašuje:

Kdo zabije duši... je to, jako by zabil celé lidstvo. A kdo jednu zachrání, je to, jako by zachránil celé lidstvo.
- Al-Ma'idah 5:32

Židovská tradice to odráží v doktríně *pikuach nefesh* – povinnosti zachránit život, která pře-važuje téměř nad všemi ostatními příkázáními. Talmud to prohlubuje v *Sanhedrin 90a*, kde je zachování života spojeno se samotným základem božské spravedlnosti. Jak islámská *sunna* (božský zvyk), tak židovský *brit* (smlouva) popisují Boha, který se váže k relační věr-nosti, nikoli k činům hrubou silou.

Katastrofický zásah – vyhlazení agresorů hromadně – by rozbil samotný morální řád, který Bůh podporuje. Proměnil by Stvořitele v chaos, který nenávidí. Místo toho Korán vysvětluje:

Kdyby Bůh neodpuzoval lidi, jedny prostřednictvím druhých, byly by zničeny kláštery, kostely, synagogy a mešity, v nichž je Boží jméno hojně vzpomínáno.
- Al-Hajj 22:40

Božím preferovaným způsobem není jednostranné zničení, ale zprostředkované omezení – *odpuzování jedněch prostřednictvím druhých*. Toto je paradox v akci: všemohoucnost dobro-volně vázaná zásadami.

Křesťanská tradice odráží tento princip božské konzistence. V Getsemane Ježíš napomenul své následovníky:

Vrať svůj meč na jeho místo, neboť všichni, kdo tasí meč, mečem zahynou.
- Matouš 26:52

Moc vázaná zásadami, nikoli hrubou pomstou.

Útěcha mučednictví: Horizont za horizontem

Tam, kde lidé vidí nenávratnou ztrátu, Korán odhaluje jiný horizont:

Nemyslete si, že ti, kdo byli zabiti na Boží cestě, jsou mrtví. Naopak, jsou živi u svého Pána, opatřeni, radující se z toho, co jim Bůh dal ze své štědrosti.
- Ali 'Imran 3:169–171

Toto není klišé, ale eschatologický vzdor. Ti, kdo byli zabiti nespravedlivě, nejsou pouhými poznámkami pod čarou v dějinách, ale hlavními aktéry věčnosti. Jejich radost je výtkou jejich vrahům, jejich povýšení je ospravedlněním jejich utrpení.

Tato víra poháněla odpor od prvních muslimů pronásledovaných v Mekce až po dnešní palestinský *sumud* (vytrvalost). V Gaze, kde jsou miliony vysídleny a hladomor pronásleduje přeživší, přesvědčení, že mučedníci jsou živi u svého Pána, není útěk, ale přežití. Přeměňuje žal v vytrvalost, trosky v oltáře svědectví.

Přesto slib Koránu nemaže lidskou bolest. Rodiny pláčou, matky kvílí, otcové pohřbívají své děti. První reakcí je žal, truchlení a hněv – protože láska vzdoruje odloučení. Ale mezi palestinským lidem se tento žal často proměňuje v něco jiného: uvědomění, že jejich milovaní byli ušetřeni dalšího utrpení v troskách Gazy, přijetí Boží vůle a trpělivá naděje na shledání v posmrtném životě.

Jejich víra přetváří smrt nejen jako ztrátu, ale také jako vysvobození – vysvobození z pozemského utrpení a vysvobození do Božího milosrdenství. Proto jsou pohřby v Gaze, ačkoli jsou prosyceny slzami, také plné výkřiků **Allahu Akbar**. Je to zároveň nářek i potvrzení: lidé, kteří si volí důvěru, že mučedníci nejsou zničeni, ale poctěni, nejsou nepřítomní, ale očekáváni.

I to je součástí paradoxu: zatímco Bůh odmítá porušit svůj zákon, aby zastavil vraždění, odmítá také opustit jeho oběti do nicoty.

Boží morální čistota: Ozvěna neodčiněné krve

Další dimenzí paradoxu je božská čistota. Tím, že Bůh odmítá zasahovat zabíjením, nechává vinu výhradně na pachatelích. Každá vystřelená kulka, každá svržená bomba, každé vyhladovělé dítě – skvrna patří výhradně jim.

Kdo tedy vykoná co i jen zrnko dobra, uvidí to, a kdo vykoná co i jen zrnko zla, uvidí to.
- Al-Zalzalah 99:7–8

Dnes je půda Gazy nasáklá krví a volání není hlasem jednoho bratra, ale stovek tisíc. **Krev 680 000 nevinných volá k Bohu z půdy Gazy – stejně jako kdysi krev Ábela volala z půdy k nebi.**

Hlas krve tvého bratra volá ke Mně ze země. Co jsi to udělal?
- Genesis 4:10

V Den soudu se samo tělo stane žalobcem a zradí svého majitele:

Ten den zapečetíme jejich ústa, a jejich ruce k Nám promluví, a jejich nohy budou svědčit o tom, co si vydělávali.
- Yasin 36:65

A co čeká na viníky, je muka bez úlevy:

Bude ho pít po doušcích, ale stěží ho spolkne. Smrt k němu přijde ze všech stran, a přesto nezemře; a před ním bude obrovský trest.
- Ibrahim 14:17

Talmud nenechává žádné pochybnosti:

Zlí... nemají podíl na příštím světě.
- Sanhedrin 90a

Napříč tradicemi je verdikt jednohlasný: takové masové zabíjení není pouhou hřích, který lze očistit v Gehinnomu, ale **zneužitím samotného Božího jména**. Porušuje *pikuach nefesh* – příkaz upřednostňovat záchranu života – a vysmívá se pravdě, že lidé jsou stvořeni *b'tselem elohim* – na Boží obraz. Je to otevřený vzdor jeho přikázáním a svatokrádež, jejíž důsledek je věčné vyloučení.

Odsouzení mlčení: Přihlížející jako spoluviníci

Paradox se však rozšiřuje ještě dále: Boží odmítnutí porušit vlastní zákon znamená, že svět je testován a přihlížející jsou odhaleni. Písmo odsuzuje nejen pachatele, ale i ty, kdo vidí a nic nedělají:

Vytvořili jsme pro peklo mnoho džinů a lidí. Mají srdce, kterými nerozumějí, oči, kterými nevidí, a uši, kterými neslyší. Jsou jako dobytek – ba ještě více zbloudilí. To jsou ti, kdo jsou lhostejní.
- Al-A'raf 7:179

Toto je blesk proti „dobytku“ dějin – vládám vetujícím příměří, médiím vyhýbajícím se jednoznačným stanoviskům „obou stran“, občanům procházejícím trosky. Neutralita tváří v tvář masakru je spoluúčast.

Talmud říká: *kol Yisrael arevim zeh bazeh* – „všichni Izraelité jsou odpovědní jeden za druhého.“ V duchu je to univerzální: celé lidstvo je spojeno odpovědností. Mlčení není neutralita; je to zrada.

Paradox všemohoucnosti v Gaze

Zde paradox nabývá na ostroti: Bůh je všemohoucí, přesto se váže svým vlastním morálním zákonem. Nebude páchat zabíjení, aby zastavil zabíjení. Nebude páchat nespravedlnost, aby zastavil nespravedlnost. Místo toho dovoluje lidskému zlu, aby se samo odhalilo – a tím zachovává svou morální čistotu pro konečný soud.

Pro mučedníky to znamená útěchu: jejich krev není ztracena, ale proměněna ve svědectví a čest. Pro pachatele to znamená odsouzení: jejich zločiny volají proti nim, jejich vlastní těla budou svědčit a jejich osud je věčné vyloučení. Pro přihlížející to znamená odhalení: jejich mlčení je spoluúčast, jejich neutralita zatracení.

Závěr

Paradox všemohoucnosti není abstraktní hádankou, ale žitou realitou v Gaze. Ukazuje nám, že Boží moc není svévolná, ale zásadová. Vybral si zdrženlivost, a v této zdrženlivosti spočívá jak útěcha pro nevinné, tak odsouzení pro viníky.

Pro pachatele budou jejich vlastní těla svědčit proti nim, jejich muka budou nekonečná a jejich zločiny budou ozvěnou samotné půdy. Pro přihlížející je mlčení samo o sobě zatracením. Pro mučedníky je tu život za smrtí, radost za žalem.

Z trosek Gazy nevystupuje důkaz Boží nepřítomnosti, ale dvojí pravda: že lidská krutost je skutečná a že Boží spravedlnost je neúprosná. Otázka, která zůstává, je, zda my, kteří ještě dýcháme, rozpoznáme paradox – a budeme žít podle zákona života, který Bůh stanovil: zachraňovat, nikoli zabíjet.